

**Připomínky společnosti ČEZ Distribuce, a. s.,
k návrhu Zásad cenové regulace
pro regulační období 2021 – 2025
pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu
v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující**

V následujícím textu jsou uvedeny připomínky k vybraným kapitolám návrhu Zásad cenové regulace pro regulační období 2021 – 2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující (dále jen „Zásady cenové regulace“), který byl zveřejněn Energetickým regulačním úřadem (dále také „ERÚ“ nebo „Úřad“) dne 30. srpna 2019 v rámci veřejného konzultačního procesu. Veškeré připomínky považujeme za zásadní.

Jsme přesvědčeni, že naše připomínky jsou objektivní a odůvodněné a že povedou k naplnění obecných principů regulace deklarovaných Energetickým regulačním úřadem v Zásadách cenové regulace. Jsme připraveni jak návrhy ERÚ, tak naše připomínky s ERÚ prodiskutovat a pevně doufáme, že naše připomínky a náměty Energetický regulační úřad zohlední při finalizaci Zásad cenové regulace.

Obecné připomínky

Relevantní text:

Zveřejněný návrh Zásad cenové regulace.

I. Připomínka a zdůvodnění:

Zveřejnění návrhu Zásad cenové regulace předcházelo téměř roční intenzivní jednání mezi regulovanými subjekty a ERÚ, na kterých obě strany vysvětlovaly své potřeby a vyjasňovaly si principy, na nichž mají být Zásady cenové regulace uplatněny. Na základě uskutečněných jednání prezentoval ERÚ regulovaným subjektům dne 17. července 2019 návrh parametrů regulace pro V. regulační období (dále také „RO“). Zveřejněný návrh Zásad cenové regulace se od prezentovaného návrhu parametrů zcela odlišuje v neprospěch regulovaných subjektů, některé navržené principy a parametry jsou nefunkční, celý návrh postrádá dlouhodobou koncepci, a tím ohrožuje zájmy regulovaných subjektů i zákazníků.

II. Připomínka a zdůvodnění:

V návrhu Zásad cenové regulace postrádáme důkladnější rozbor výsledků IV. regulačního období. Dále se domníváme, že ERÚ by měl mít stanovenou dlouhodobou strategii energetického sektoru v rozsahu své kompetence a v souladu se strategií státu reprezentovanou Aktualizací státní energetické koncepce (ASEK) a národními akčními plány. K dosažení této strategie může ERÚ využívat restriktivní nebo motivační prvky při nastavování jednotlivých parametrů regulačních období. Proto by vyhodnocení každého regulačního

období mělo obsahovat také zhodnocení nastavených cílů a účinnost jednotlivých restriktivních a motivačních nástrojů.

III. Připomínka a zdůvodnění:

Energetický regulační úřad na svých webových stránkách zveřejnil v červnu 2018 „Strategii Energetického regulačního úřadu“, jejímž cílem je spravedlivá a funkční regulace, vyvážený a stabilní energetický trh a ochrana spotřebitele. Zásady cenové regulace by měly na tuto strategii navazovat a zakotvit takové principy, které ji naplní. Jsme názoru, že navržené principy a parametry výše uvedenou strategii nenaplní. V návrhu Zásad cenové regulace chybí i zhodnocení dopadů na chování a činnosti regulovaných subjektů a celého energetického trhu.

Návrh na úpravu textu:

Požadujeme doplnit kapitolu týkající se zhodnocení dopadů navrhovaných Zásad cenové regulace na chování a činnosti regulovaných subjektů a celého energetického trhu v souladu se Strategií Energetického regulačního úřadu. V relevantních kapitolách žádáme doplnit zdůvodnění jednotlivých návrhů. Konkrétní návrhy úprav jednotlivých parametrů jsou uvedeny níže.

IV. Připomínka a zdůvodnění:

Energetický zákon v § 19a odst. 9 stanoví, že „*Zásady cenové regulace stanoví postupy regulace cen související služby v elektroenergetice a související služby v plynárenství pro regulační období a způsoby stanovení cen pro provozovatele přenosové soustavy, provozovatele přepravní soustavy, provozovatele distribuční soustavy a operátora trhu. Energetický regulační úřad zpracovává zásady cenové regulace vždy pro každé regulační období tak, aby vytvořil podmínky pro transparentní, předvídatelné a dlouhodobě stabilní investiční prostředí v odvětví elektroenergetiky a plynárenství*“.

Podle § 19a odst. 9 energetického zákona jsou přitom Zásady cenové regulace koncepčním dokumentem, který má stanovit základní teze cenové regulace pro příslušné regulační období. Ze skutečnosti, že Zásady cenové regulace stanoví postupy regulace cen pro regulační období, a také z úpravy obsažené v § 17e odst. 8 a následující energetického zákona vyplývá, že Zásady cenové regulace nelze v průběhu regulačního období měnit ani doplňovat. To rovněž vyplývá z toho, že prostřednictvím Zásad cenové regulace má ERÚ stanovit podmínky pro transparentní a dlouhodobě stabilní investiční prostředí.

Současně je Energetický regulační úřad podle § 98a odst. 2 zákona zmocněn vyhláškou stanovit „*způsob regulace cen v energetických odvětvích, postupy pro regulaci cen a termíny a rozsah údajů předávaných držiteli licencí pro rozhodnutí o cenách*“. Pokud mají Zásady cenové regulace vytvářet podmínky pro dlouhodobě stabilní investiční prostředí a vedle toho je ERÚ zmocněn stanovit vyhláškou konkrétní způsob regulace cen v energetických odvětvích, je v souladu se zákonem, aby se Zásady cenové regulace v souladu se svým názvem omezily na stanovení regulačních zásad, tedy principů platných pro regulační období, a konkrétní způsob výpočetních postupů pro regulaci cen stanovil ERÚ prostřednictvím prováděcího právního předpisu.

Zásady cenové regulace, pro které nyní probíhá veřejný konzultační proces, jsou velmi rozsáhlé, avšak zcela absentují vymezení strategického rámce regulace a cílů, jichž chce ERÚ prostřednictvím navržených regulačních postupů dosáhnout. Zásady cenové regulace by měly tvořit základní dokument pro ERÚ a regulované subjekty, od kterého by se mělo následně odvíjet i detailní zpracování postupů pro regulaci cen.

Stávající návrh Zásad cenové regulace, který obsahuje v hlavní části principy a v dalších částech detailní vzorce, lze také jen obtížně připomínkovat. Pokud připomínkující subjekt nemá informace, jakým způsobem budou vypořádány jeho připomínky, nemůže zcela korektně navrhnout vyjádření své připomínky ve vzorcích. Dále forma stávajícího návrhu Zásad cenové regulace zakládá riziko, že dojde k rozdílnému vyjádření principů v hlavní části oproti části se vzorci.

Návrh na úpravu textu:

Navrhujeme Zásady cenové regulace omezit na vyjádření „strategických cílů“ ERÚ, způsobů, jak stanovených cílů dosáhnout a principů regulace včetně jejich zdůvodnění. Dále navrhujeme část týkající se vzorců pro výpočet regulovaných cen rozpracovat v regulační vyhlášce.

I. Připomínka ke kapitole 7.1.1. Povolené náklady

Relevantní text:

Hodnota povolených nákladů na V. regulační období se stanoví ze skutečně dosažených hodnot ekonomicky oprávněných nákladů upravených o hodnotu profit/loss sharingu. S ohledem na dostupnost relevantních auditovaných dat držitelů licencí se pro každý regulovaný rok základna povolených nákladů stanoví na základě skutečně dosažených nákladů posledních tří ukončených referenčních let.

Hodnoty skutečných ekonomicky oprávněných nákladů jednotlivých společností se upraví eskalačním faktorem (bod 7.2.1.) na časovou hodnotu roku, který předchází regulovanému roku, a faktorem efektivity (bod 7.2.2.). Základna povolených nákladů pro jednotlivé regulované roky V. regulačního období se stanoví aritmetickým průměrem upravených hodnot skutečných nákladů za poslední tři známé roky. Pro 1. rok V. regulačního období se použije aritmetický průměr ekonomicky oprávněných nákladů let 2017 - 2019 upravených eskalačním faktorem a faktorem efektivity.

Na rozdíl mezi povolenými a skutečnými náklady se aplikuje profit/loss sharing. Princip tohoto opatření spočívá v rozdělení kladného nebo záporného rozdílu mezi držitelem licence a zákazníky. V případě překročení povolených nákladů se uplatní loss sharing v poměru 75 : 25 mezi držitelem licence a zákazníky. V případě nižších skutečných nákladů, než jsou povolené náklady, použije se profit sharing v poměru 25 : 75 mezi držitelem licence a zákazníky. Hodnota profit/loss sharingu se stanoví jako tříletý průměr uznaných částí rozdílů mezi skutečnými ekonomicky oprávněnými náklady a povolenými náklady v předchozích letech upravených eskalačním faktorem a faktorem efektivity.

Připomínka a zdůvodnění:

Oceňujeme snahu ERÚ o zavedení nového a moderního prvku do výpočtu povolených nákladů, kterým profit/loss sharing bezesporu je. Jedním z hlavních úkolů profit/loss sharingu je motivace regulovaných subjektů k dosahování úspor a částečné pokrytí zvýšení oprávněných nákladů regulovaných subjektů již v průběhu regulačního období.

Na základě našich analýz jsme dospěli k závěru, že samotná metoda stanovení povolených nákladů včetně profit/loss sharingu je funkční, avšak sdílení úspor/ztráty mezi zákazníkem a regulovaným subjektem navržené Energetickým regulačním úřadem zcela jednoznačně nebude regulované subjekty motivovat k úsporám. Souhlasíme s názorem ERÚ, že „stanovení povolených nákladů jako klouzavý 3letý průměr snižuje pravděpodobnost krýt náklady faktorem trhu“, ale toto tvrzení platí pouze v případě vyváženého nastavení profit/loss sharingu v poměru 50 : 50. Úřadem navrhované asymetrické nastavení naopak pravděpodobnost potřeby využívání faktoru trhu zvyšuje. Důkazem výše uvedených závěrů Úřadem nastaveného sdílení úspor/ztráty jsou dopady do povolených nákladů simulované v tabulkách níže. Jedná se o jednoduché příklady bez zahrnutí eskalačního faktoru, faktoru efektivity a časové hodnoty peněz.

Příklad č. 1 – Jednorázové snížení skutečných nákladů/úspora

	Snížení nákladů/Úspora
Snížení skutečných nákladů v roce 2021 v mil. Kč	-10
Dopad na výši povolených nákladů v letech 2021 - 2025	-8,1
Dopad na výši povolených nákladů v letech 2021 - 2030	-16,0

Pokud regulovaný subjekt jednorázově uspoří v roce 2021 např. 10 mil. Kč, pak je regulovanému subjektu do roku 2030 odebráno 16 mil. Kč, z toho 8,1 mil. Kč v letech 2021 až 2025.

Příklad č. 2 – Jednorázové zvýšení skutečných nákladů/ztráta

	Zvýšení nákladů/Ztráta
Zvýšení skutečných nákladů v roce 2021 v mil. Kč	10
Dopad na výši povolených nákladů v letech 2021 - 2025	2,6
Dopad na výši povolených nákladů v letech 2021 - 2030	3,2

V případě jednorázového zvýšení skutečných nákladů (nad rámec povolených nákladů), např. o 10 mil. Kč, dojde k zohlednění v povolených nákladech v období 2021–2025 pouze ve výši 2,6 mil. Kč, v období 2021–2030 pak ve výši 3,2 mil. Kč.

Příklad č. 3 – Meziroční přesun skutečných nákladů

	Snížení/Zvýšení nákladů
Meziroční přesun skutečných nákladů v letech 2021 (-10) a 2022 (+10) v mil. Kč	0
Dopad na výši povolených nákladů v letech 2021 - 2025	-6,5
Dopad na výši povolených nákladů v letech 2021 - 2030	-11,1

Dojde-li ke zpoždění čerpání nákladů, tj. např. v roce 2021 úspora ve výši 10 mil. Kč, která je však čerpána v roce 2022 (tj. v roce 2022 zvýšení nákladů o 10 mil. Kč), pak tato transakce není pro regulovaný subjekt neutrální, jak by bylo žádoucí, ale dojde k odebrání 6,5 mil. Kč v období 2021–2025 a v období 2021–2030 dokonce k odebrání 11,1 mil. Kč.

Z výše uvedených příkladů vyplývá, že nastavení profit/loss sharingu dle ERÚ je paradoxně demotivující k úsporám a rozhodně nebude korektně reagovat na očekávané nové technologické změny, a s tím spojené změny v nákladech.

V Zásadách cenové regulace je uvedeno: „V prvku profit/loss sharingu vidí Energetický regulační úřad možnost motivace pro dosažení určitých regulatorních cílů, proto bylo o aplikaci profit/loss sharingu pro V. regulační období rozhodnuto v rámci povolených nákladů“ (kapitola 5., odst. 13, str. 13). Ze sdílení úspor/ztráty nastaveného Úřadem se dá usuzovat, že cílem ERÚ je demotivace k úsporám a neochota pokrytí nových oprávněných nákladů v průběhu regulačního období. Spolu s faktorem efektivity se bude jednat o restriktivní a nepřiměřené

zásahy do hospodaření společností, které budou brzdit (spolu s demotivující hodnotou WACC) rozhodování regulovaných subjektů o rozvoji a modernizaci soustav.

S ohledem na výše uvedené požadujeme pro roky 2021 a dále stanovit sdílení úspor/ztráty mezi regulovaný subjekt a zákazníka v poměru 50 : 50. Je to vyvážený a spravedlivý poměr, který zajistí motivaci k dosahování úspor a částečné pokrytí zvýšených nákladů v průběhu regulačního období. Zároveň tento poměr přispěje i k omezení využívání faktoru trhu. Nastavení sdílení úspor/ztráty v poměru 50 : 50 bylo ze strany zástupců ERÚ prezentováno i na jednání Rady ERÚ a ČSRES dne 17. července 2019, kde zástupci ERÚ představovali „Rámcový návrh zásad cenové regulace na období 2021–2025“. Uvítali bychom zdůvodnění změny přístupu ERÚ, který zjevně zcela omezil funkčnost profit/loss sharingu jak z pohledu motivace k úsporám, tak i reálného rozložení nákladů v čase.

Jsme si vědomi toho, že je také nutné korektně navrhnout přechod mezi periodami při změně metody stanovení povolených nákladů. Nebylo by správné automaticky požadovat aplikaci profit/loss sharingu v poměru 50 : 50 také na skutečné a povolené náklady za roky 2017 až 2020. Nicméně se domníváme, že by ERÚ měl vzít v potaz také úspory ze IV. regulačního období tak, aby zachoval motivaci regulovaných subjektů možné úspory dále hledat.

Jsme přesvědčeni, že profit/loss sharing při motivačním nastavení parametrů v sobě již obsahuje motivační prvek k optimalizaci nákladů, a proto odmítáme aplikaci faktoru efektivity. Konkrétní připomínky k faktoru efektivity jsou uvedeny níže, viz připomínka ke kapitole 7.2.2.

Návrh na úpravu textu:

Hodnota povolených nákladů na V. regulační období se stanoví ze skutečně dosažených hodnot ekonomicky oprávněných nákladů upravených o hodnotu profit/loss sharingu. S ohledem na dostupnost relevantních auditovaných dat držitelů licencí se pro každý regulovaný rok základna povolených nákladů stanoví na základě skutečně dosažených nákladů posledních tří ukončených referenčních let.

Hodnoty skutečných ekonomicky oprávněných nákladů jednotlivých společností se upraví eskalačním faktorem (bod 7.2.1) na časovou hodnotu roku, který předchází regulovanému roku, ~~a faktorem efektivity (bod 7.2.2).~~ Základna povolených nákladů pro jednotlivé regulované roky V. regulačního období se stanoví aritmetickým průměrem upravených hodnot skutečných nákladů za poslední tři známé roky. Pro 1. rok V. regulačního období se použije aritmetický průměr ekonomicky oprávněných nákladů let 2017 - 2019 upravených eskalačním faktorem ~~a faktorem efektivity.~~

*Na rozdíl mezi povolenými a skutečnými náklady, **které budou vstupovat do výpočtu povolených nákladů regulovaného období**, se aplikuje profit/loss sharing. Princip tohoto opatření spočívá v rozdělení kladného nebo záporného rozdílu mezi držitelem licence a zákazníky. V případě překročení povolených nákladů se uplatní loss sharing v poměru **750 : 250** mezi držitelem licence a zákazníky. V případě nižších skutečných nákladů, než jsou povolené náklady, použije se profit sharing v poměru **250 : 750** mezi držitelem licence a zákazníky. Hodnota profit/loss sharingu se stanoví jako tříletý průměr uznaných částí rozdílů mezi skutečnými ekonomicky oprávněnými náklady a povolenými náklady v předchozích letech upravených eskalačním faktorem ~~a faktorem efektivity.~~*

Námi navrhované úpravy je nutné zohlednit také v kapitole 17.2. Zásad cenové regulace.

II. Připomínka ke kapitole 7.1.1. Povolené náklady

Relevantní text:

Zároveň budou v průběhu V. regulačního období ze strany ERÚ prováděny kontroly ekonomické oprávněnosti nákladů, které vstoupily do základny hodnoty povolených nákladů jednotlivých společností. Prováděné kontroly budou respektovat legislativu platnou ve sledovaných letech s konkrétními dopady v průběhu V. regulačního období, případně v následujících regulačních obdobích. Při kontrole nákladů vstupujících do povolených výnosů V. regulačního období bude ERÚ postupovat v souladu s metodikou ekonomicky oprávněných nákladů pro zajištění bezpečného, spolehlivého a efektivního výkonu licencované činnosti. Takový postup považuje ERÚ za objektivní, transparentní, spravedlivý, nediskriminační a akceptovatelný pro všechny účastníky trhu.

I. Připomínka a zdůvodnění:

Výše zmiňovaná Metodika ekonomicky oprávněných nákladů pro zajištění bezpečného, spolehlivého a efektivního výkonu licencované činnosti (dále také „Metodika ekonomicky oprávněných nákladů“ nebo „Metodika“) sice nedávno prošla samostatným veřejným konzultačním procesem, nicméně připomínky byly převážně odmítnuty, většinou se zcela nedostatečným odůvodněním, a zároveň nebyly dodrženy legislativou stanovené lhůty pro jejich vypořádání.

Převážná většina připomínek byla paušálně odmítnuta bez dostatečně kvalifikovaného zdůvodnění a s využitím tendenčních a účelových konstrukcí a vysvětlení. V řadě případů se toto odmítnutí ani nezabývalo komplexností podaných připomínek nebo byly bez bližšího vysvětlení či konzultace označeny jako nedůvodné, a tedy se jimi vypořádání vůbec nezabývalo. Pro názornost si dovoluujeme uvést konkrétní případy:

Ve zveřejněném vypořádání se jedná o připomínku skutečnosti, že navrhovaná Metodika není právně začleněna v systému obecně závazných předpisů a že existují vážné pochybnosti, zda ji lze jako obecně závazný předpis vydat. Tato připomínka byla v různém znění, ale se stejným významem podána všemi regulovanými subjekty, a lze ji ve zveřejněném vypořádání najít pod č. 1, 39 a 55. Vypořádání je provedeno prakticky stejným textem:

„NEAKCEPTOVÁNO

ERÚ vydává tuto Metodiku v souladu s ustanovením § 17 odst. 6 písm. d) ve spojení s §19a energetického zákona. Jedná se o metodický výklad ve smyslu ustanovení § 17e odst. 2 písm. e), týkající se vykazování ekonomicky oprávněných nákladů ze strany držitelů licencí podléhající regulaci cen. Vydání Metodiky dále vychází ze Zásad cenové regulace pro období 2016-2018 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství a pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství s prodlouženou účinností do 31. prosince 2020. ERÚ konstatuje, že obsah Metodiky je v souladu se zákonem č. 526/1990 Sb., o cenách. Zásady doložitelnosti, obvyklosti a účelnosti popsané v dokumentu Metodiky nejsou v rozporu

s definicí ekonomicky oprávněných nákladů a ceny obvyklé dle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách. Dále je třeba uvést, že v samotné připomínce není namítáno, v čem konkrétně navržená Metodika uváděným požadavkům či zákonné úpravě neodpovídá, resp. v čem je nepředvídatelná či se odlišuje od postupu v obdobných případech. Z výše uvedených důvodů považuje ERÚ námitku za nedůvodnou a nelze ji ani konkrétněji vypořádat.“

Musíme konstatovat, že odmítnutí připomínky je pro nás nepochopitelné, bez zdůvodnění, dostatečných argumentů a lze ho považovat za účelové. Konstatování, že Metodika je vydávána v souladu s § 17 odst. 6 písm. d) ve spojení s § 19a energetického zákona nelze akceptovat, neboť ustanovení § 17 odst. 6 písm. d), které v podstatě zní, „Energetický regulační úřad rozhoduje o e) regulaci cen podle zvláštních právních předpisů“, tak i ustanovení § 19a, které detailněji popisuje regulaci cen, neobsahují žádné zmocnění, ani oprávnění ERÚ určovat obsah pojmu „ekonomicky oprávněné náklady“. Tento pojem poměrně jednoznačně stanovuje zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, a dokonce ani tento zákon nezahrnuje možnost či zmocnění ERÚ k určování obsahu ekonomicky oprávněných nákladů. Takovou možnost nedávají ani související předpisy jako např. vyhláška č. 195/2015 Sb., o způsobu regulace cen a postupech pro regulaci cen v elektroenergetice a teplárenství, či vyhláška č. 262/2015 Sb., o regulačním výkaznictví, ani příslušná příloha cenového rozhodnutí, která podrobně popisuje způsob výpočtu regulovaný cen. V odůvodnění odmítnutí je zcela nepravdivé konstatování *„Dále je třeba uvést, že v samotné připomínce není namítáno, v čem konkrétně navržená Metodika uváděným požadavkům či zákonné úpravě neodpovídá, resp. v čem je nepředvídatelná či se odlišuje od postupu v obdobných případech.“* Minimálně v jedné z připomínek je uvedeno, že vydání Metodiky je v rozporu se základním právním principem, že stát, v tomto případě reprezentovaný ERÚ, nesmí vůči ostatním subjektům činit nic, co by mu nenařizoval či výslovně neumožňoval zákon. Další účelovou konstrukcí je tvrzení, že se jedná *„o metodický výklad ve smyslu ustanovení § 17e odst. 2 písm. e)“*. Je totiž zcela zřejmé, že toto ustanovení určuje, jaké dokumenty má ERÚ povinnost konzultovat a neobsahuje ani náznakem oprávnění či zmocnění nějaké dokumenty či výklady vydávat.

Dalším příkladem je způsob vypořádání připomínek uvedených pod č. 10, 31, 45, 64. Jedná se o fakt, že ustanovení § 25 odst. (11) písm. h) energetického zákona ukládá provozovatelům distribučních soustav povinnost *„zajišťovat propagaci energetických služeb a jejich nabídky zákazníkům za konkurenceschopné ceny energetických služeb,“* ovšem podle návrhu Metodiky nemají být náklady na zajištění této povinnosti oprávněnými náklady. V rámci odůvodnění neakceptace připomínky Energetický regulační úřad např. spekuluje, že se nejedná o služby distribuční soustavy, ale *„službu, která má za cíl zvýšit energetickou účinnost. Jedná se o služby jako je např. instalace a výměna kotle, úsporné žárovky, zateplení budov apod.“* S takovou konstrukcí nelze v žádném případě souhlasit, protože by v důsledku znamenala, že provozovatelé distribučních soustav mají za povinnost propagovat poskytování služeb, které poskytovat nemusí a v rámci licencované činnosti v podstatě ani nemohou. Samotná představa, že stát nařizuje regulovaným subjektům nějakou povinnost a nechce uznat náklady na zajištění této povinnosti v regulovaných cenách, je absurdní. Chápeme samozřejmě, že povinnost propagace služeb v rámci činnosti podléhající regulaci může být diskutabilní, ale jsme přesvědčení, že by platná zákonná úprava měla být respektována nebo změněna.

Za důkaz netransparentního a nepředvídatelného jednání ze strany navrhovatelů Metodiky ekonomicky oprávněných nákladů považujeme i zamítnutí našeho požadavku na transparentní

odůvodnění jednotlivých položek ekonomicky neoprávněných nákladů. V rámci cenové regulace samozřejmě lze určité náklady považovat za ekonomicky neoprávněné, ale je nutné tuto klasifikaci řádně odůvodnit a doložit v souladu se zákonem č. 526/1990 Sb., o cenách, což v příloze č. 1, ani jinde v návrhu Metodiky ekonomicky oprávněných nákladů provedeno není a Energetický regulační úřad se zamítnutím této připomínky cíleně vyhýbá.

Naším zájmem je, mít pro vynakládání a posuzování nákladů z hlediska regulace jasná a jednoznačná pravidla, musíme ale odmítnout návrh, který podle našeho názoru může závažným způsobem negativně ovlivnit plnění povinností regulovaných subjektů a který v řadě detailů neodpovídá běžné praxi v podnikání ani srovnatelným zahraničním přístupům. Několikrát jsme předložili návrh na posuzování oprávněnosti nákladů do regulovaných cen, jehož základem byla uznatelnost z hlediska snižování základu daně z příjmu tak, jak tomu bylo v minulosti. Je to naprosto logické, protože tyto náklady popisuje zákon o dani z příjmu jako náklady nezbytné pro zajištění a udržení příjmů, a měly by být tedy v těchto příjmech, resp. cenách zahrnuty. Podle našeho názoru je takový postup daleko lepší a zejména efektivnější z hlediska klasifikace, evidence, vykazování a kontroly. Náš návrh je bohužel soustavně ze strany ERÚ odmítán z pro nás nepochopitelných důvodů, a přitom negeneruje významně odlišné výsledky.

II. Připomínka a zdůvodnění:

Připomínka se týká reálné praxe Energetického regulačního úřadu, který v posledních letech namísto nákladových kontrol dle kontrolního řádu provádí tzv. nákladové analýzy, které zaštiťuje ustanovením § 15a odst. 4 energetického zákona, ale již bez dostatečně konkrétního upřesnění důvodů a účelu vyžádání podkladů, a dále odkazuje na působnost ERÚ v oblasti cenové regulace. Je nezbytné, aby účel a odůvodnění bylo více specifické a konkrétní s ohledem na nutnost plnohodnotného posouzení oprávněnosti požadavku, resp. rozsahu zákonné povinnosti regulovaného subjektu, aby nebylo žádných pochyb o tom, že ERÚ jedná v rámci zákonem svěřených pravomocí a v rámci své působnosti. Při současné praxi analýz by také nebyla možnost odvolání, což je v právním státě nepřípustné a zejména pak nemožnost soudního přezkumu byla kritizována Evropskou komisí.

Regulované subjekty také nebyly přes opakovaný požadavek, až na výjimky, o výsledcích těchto analýz nijak informovány a logicky mají pochybnosti o nezbytnosti, potřebnosti a smysluplnosti těchto analýz. Oprávněný požadavek společnosti ČEZ Distribuce, a. s., podložený § 17 odst.3 energetického zákona, tj. pro zajištění transparentnosti a předvídatelnosti výkonu pravomoci ERÚ, na poskytnutí provedených analýz na základě předaných informací za roky 2012 až 2018 byl ze strany ERÚ zamítnut s následujícím odůvodněním:

„...poskytované informace a podklady slouží k srovnávacím analýzám nákladů držitelů licencí na přenos a distribuci elektřiny, přepravu a distribuci plynu, při kterých jsou zpracovávány informace, které obsahují obchodní tajemství ve smyslu § 504 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, které nemohou být bez předchozího písemného souhlasu dotčených subjektů poskytnuty třetí osobě, a to ani na základě zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Vedle toho jsme vázáni mlčenlivostí ohledně všech chráněných informací ve smyslu § 2 odst. 1 písm. d) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích

a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a § 17 odst. 13 téhož zákona. Z výše uvedeného důvodu si Vás dovoluujeme informovat, že Vaší žádosti nemůžeme vyhovět.“

Odpověď ERÚ považujeme za nedostačující a nadále přetrvávají naše pochybnosti o nezbytnosti, potřebnosti a smysluplnosti těchto analýz.

Navrhujeme odložit řešení problematiky Metodiky ekonomicky oprávněných nákladů pro zajištění bezpečného, spolehlivého a efektivního výkonu licencované činnosti na novelu energetického zákona, ve které byla v bodě 49 navrhována úprava § 19b odst. 3 „*Energetický regulační úřad v metodice cenové regulace alespoň g) stanoví a odůvodní druhy nákladů, které nelze vzhledem k charakteru činností vykonávaných příslušnými držiteli licencí zahrnout do ekonomicky oprávněných nákladů*“, resp. na nový energetický zákon. Dále navrhujeme upravit vyhlášku o regulačním výkaznictví tak, aby regulační výkazy nákladů nezahrnovaly stanovené a odůvodněné druhy nákladů, které nelze vzhledem k charakteru činností vykonávaných příslušnými držiteli licencí zahrnout do ekonomicky oprávněných nákladů.

Návrh na úpravu textu:

*Zároveň budou v průběhu V. regulačního období ze strany ERÚ prováděny kontroly ekonomické oprávněnosti nákladů, které vstoupily do základny hodnoty povolených nákladů jednotlivých společností. Prováděné kontroly budou respektovat legislativu platnou ve sledovaných letech s konkrétními dopady v průběhu V. regulačního období, případně v následujících regulačních obdobích. **Kontrola nákladů vstupujících do povolených výnosů V. regulačního období bude probíhat podle kontrolního řádu.** ~~Při kontrole nákladů vstupujících do povolených výnosů V. regulačního období bude ERÚ postupovat v souladu s metodikou ekonomicky oprávněných nákladů pro zajištění bezpečného, spolehlivého a efektivního výkonu licencované činnosti. Takový postup považuje ERÚ za objektivní, transparentní, spravedlivý, nediskriminační a akceptovatelný pro všechny účastníky trhu.~~*

Námi navrhované úpravy je nutné zohlednit také v kapitole 6.1.1. Zásad cenové regulace.

Připomínka ke kapitole 7.1.2. Povolené odpisy

Připomínka a zdůvodnění:

V případě povolených odpisů souhlasíme se zachováním stávající metodiky regulace a nemáme k navrženému textu připomínky.

V souvislosti s povolenými odpisy a dotacemi si dovoluujeme upozornit, že uznávání odpisů z dotovaného majetku je součástí pravidel regulace nejen ve IV. regulačním období, ale tento princip byl ze strany ERÚ potvrzen i pro V. regulační období v rámci vypořádání připomínek veřejného konzultačního procesu k Návrhu tezí cenové regulace pro V. regulační období zveřejněného počátkem roku 2018. Regulované subjekty čerpají dotace ze schválených programů OP PIK v návaznosti na dosavadní principy a jakékoliv riziko možných retroaktivních kroků je pro rozhodování o čerpání dotací neakceptovatelné a vystavuje regulované společnosti nejen chybnému podnikatelskému rozhodnutí, ale i podezření z nesprávné péče

řádného hospodáře. Z tohoto důvodu je čerpání dotací a jejich uplatňování v odpisech nutné vyřešit co nejdříve a v žádném případě neuplatňovat zpětně.

I. Připomínka ke kapitole 7.1.4. Regulační báze aktiv

Relevantní text:

Z důvodu zachování kontinuity mezi regulačními obdobími je výchozí hodnota regulační báze aktiv („RAB₀“) pro V. regulační období stanovena ve výši plánované hodnoty regulační báze aktiv pro poslední rok IV. regulačního období, tj. rok 2020.

Výchozí hodnota regulační báze aktiv bude v jednotlivých letech V. regulačního období upravována hodnotami plánovaných aktivovaných investic, plánovaného vyřazeného majetku a plánovaných odpisů. Na hodnotu plánovaných odpisů bude uplatněn koeficient přecenění stanovený jako podíl plánované hodnoty regulační báze aktiv v roce předcházejícím regulovanému roku a plánované zůstatkové hodnoty aktiv v roce předcházejícím regulovanému roku. Jedná se o shodný postup, jaký byl uplatněn ve IV. regulačním období. Tyto hodnoty budou s dvouletým zpožděním korigovány podle skutečných hodnot bez využití časové hodnoty peněz.

Připomínka a zdůvodnění:

Energetický regulační úřad dle Zásad cenové regulace považuje za jeden z hlavních principů regulace „stabilitu a dlouhodobou udržitelnost regulačních principů“ (kapitola 6.1.1., první odrážka, str. 21). Jsme přesvědčeni, že návrh ERÚ, tj. zachování metodiky IV. regulačního období dále pro V. regulační období, v případě komponenty RAB tomuto principu odporuje a ve výsledku povede ke znehodnocení investic vynaložených distribučními společnostmi v minulosti.

Z důvodu plnění legislativních povinností týkajících se unbundlingu byly distribuční společnosti nuceny ocenit veškerý majetek na reálnou hodnotu, která zohledňovala inflační vývoj i z období před rokem 1989 do roku 2005. Z tohoto důvodu nabyl majetek vyšších hodnot, které byly zaúčtovány do účetnictví nově vzniklých společností. Toto zvýšení účetní hodnoty provozního majetku nebylo však promítnuto do hodnoty RAB. Výchozí hodnota RAB pro III. regulační období (2010 až 2015) byla stanovena ERÚ analyticky tak, aby byla zachována ziskovost z II. regulačního období, min. však ve výši 55 % zůstatkové hodnoty aktiv. Ve vazbě na velký rozdíl mezi hodnotou RABu a zůstatkovou hodnotou aktiv byl od III. regulačního období zaveden do výpočtu RAB tzv. koeficient přecenění, který měl zajistit nedegradování RAB, resp. postupné přibližování analyticky stanoveného RABu k zůstatkové hodnotě aktiv.

Tento koeficient sice částečně plní svoji roli, ale není plně schopen zohlednit v RABu skutečnost, že od doby přecenění byly provozovateli soustav realizovány významné objemy investic (kapitola 5., tabulka č. 15 Přehled parametrů regulačního vzorce – Fond obnovy a rozvoje - elektroenergetika, str. 19) a provozovatelé soustav plánují v tom pokračovat s ohledem na plnění národních cílů a očekávané změny na trhu s elektřinou. Na základě výše uvedených skutečností je jednoznačné, že za posledních deset a více let muselo dojít k výrazné eliminaci přeceněných hodnot ze zůstatkové hodnoty aktiv. Regulační báze aktiv však i nadále

zůstává u distribučních společností významně pod zůstatkovou hodnotou aktiv, přestože majetek pořízený po přecenění již většinou významně převyšuje hodnotu majetku pořízeného před přeceněním, nebo ho zcela nahradil. Také doba, která uplynula od posledního přecenění, je natolik dlouhá, že již nelze hovořit o reálné hodnotě majetku, protože hodnota majetku nebyla pravidelně zreálnována.

Na základě našich analýz jsme dospěli k jednoznačnému závěru, že již v průběhu IV. RO jsou hodnoty RAB distribučních společností podhodnoceny a je tak generován deficit v povoleném zisku. Tento fakt je také nutné vzít v úvahu a napravit při nastavování pravidel a parametrů regulace pro V. regulační období.

Z našich výpočtů vyplývá, že v celkovém majetku se podílí majetek pořízený po posledním přecenění ve výši cca 74 % v roce 2020 a jeho podíl na celkovém majetku dále poroste. Odhad pro rok 2025 je cca 88 %. Zůstatková hodnota v minulosti přeceněného majetku také již neodpovídá reálné hodnotě, protože od doby posledního přecenění v roce 2020 uplyne 12 let.

Další podstatnou skutečností je, že ERÚ navrhuje oproti IV. RO výrazné snížení regulované míry výnosnosti. Ve variantě A je Úřadem navrhovaná nominální hodnota regulované míry výnosnosti ve výši 5,965 %, což představuje oproti hodnotě 7,951 % stanovené pro IV. RO pokles o téměř 25 %. V případě varianty B, která pracuje s nominální hodnotou regulované míry výnosnosti ve výši 6,54 %, se jedná o pokles o téměř 18 %. K zásadnímu poklesu výnosnosti aktiv ve výši téměř 13 % dochází i v případě porovnání varianty B s dlouhodobou průměrnou výnosností regulovaných aktiv v České republice, která je 7,487 % (průměrná hodnota za 16 let, tj. za roky 2005 až 2020). Za účelem snížení propadu v ziskovosti mezi regulačními obdobími a zamezení znehodnocení investic realizovaných v minulosti se nabízí využít právě dorovnání RAB na zůstatkovou hodnotu aktiv. Přepočet výchozí hodnoty RAB s vazbou na zachování ziskovosti byl již v české regulační praxi několikrát aplikován.

Aby došlo k naplnění Úřadem deklarovaných principů jako je stabilita a dlouhodobá udržitelnost, aby nedošlo ke znehodnocení investic a byly ochráněny oprávněné zájmy držitelů licencí (dle ustanovení § 17 odst. 4 energetického zákona), je potřeba se při nastavování pravidel a parametrů pro V. RO vypořádat s výše uvedenými problémy a skutečnostmi. Řešením je nastavit výchozí hodnotu RAB pro V. RO na úrovni plánované zůstatkové hodnoty aktiv pro rok 2020 (minimálně pro distribuční společnosti, které v minulosti významně investovaly/naplnily výše uvedené skutečnosti), což zajistí naplnění deklarovaných principů a zamezí znehodnocení již realizovaných investic. V průběhu regulačního období pak navrhujeme upravovat výchozí hodnotu RAB o plánované aktivované investice, plánované hodnoty vyřazeného majetku a plánované hodnoty odpisů. Plánované hodnoty budou s dvouletým zpožděním korigovány na skutečnost. Námi navrhovaný přístup k RABu má oporu v zahraniční praxi a je běžně používaným přístupem v regionu střední a západní Evropy.

Na závěr je potřeba uvést, že narovnání RAB na zůstatkovou hodnotu aktiv bylo na jednání ERÚ a ČSRES dne 17. července 2019 prezentováno zástupci Úřadu jako navrhovaná varianta ERÚ. Uvítali bychom zdůvodnění týkající se dlouhodobého přístupu ERÚ k nastavení RAB ve vazbě na zůstatkovou hodnotu aktiv.

Návrh na úpravu textu:

Z důvodu ~~zachování kontinuity mezi regulačními obdobími~~ naplnění deklarovaných principů **jako je stabilita a dlouhodobá udržitelnost** je výchozí hodnota regulační báze aktiv („RAB₀“) pro V. regulační období stanovena ve výši plánované **zůstatkové** hodnoty ~~regulační báze~~ aktiv pro poslední rok IV. regulačního období, tj. rok 2020.

Výchozí hodnota regulační báze aktiv bude v jednotlivých letech V. regulačního období upravována hodnotami plánovaných aktivovaných investic, plánovaného vyřazeného majetku a plánovaných odpisů. ~~Na hodnotu plánovaných odpisů bude uplatněn koeficient přecenění stanovený jako podíl plánované hodnoty regulační báze aktiv v roce předcházejícím regulovanému roku a plánované zůstatkové hodnoty aktiv v roce předcházejícím regulovanému roku. Jedná se o shodný postup, jaký byl uplatněn ve IV. regulačním období.~~ Tyto hodnoty budou s dvouletým zpožděním korigovány podle skutečných hodnot bez využití časové hodnoty peněz.

Námi navrhované úpravy je nutné zohlednit také v kapitole 17.2. Zásad cenové regulace.

II. Připomínka ke kapitole 7.1.4. Regulační báze aktiv

Relevantní text:

Součástí hodnoty RAB může být i hodnota majetku používaného pro výkon licencované činnosti, který je poskytován do užívání za úplatu, kdy držitel licence je v průběhu užívání nebo po jeho ukončení oprávněn nebo povinen nabýt vlastnické právo k poskytnutému majetku, po dobu jeho životnosti v souladu s Mezinárodními účetními standardy, podle přímo použitelného předpisu Evropské unie.

Připomínka a zdůvodnění:

Z textu navrhujeme vypustit odkaz na Mezinárodní účetní standardy. Důvodem je, že v případě Mezinárodních účetních standardů došlo od 1. 1. 2019 ke změně v oblasti vykazování leasingu a standard IFRS 16 již nerozlišuje finanční a operativní leasing. Dalším důvodem je, že by mohlo v průběhu V. regulačního období dojít k dalším nepředvídatelným změnám v oblasti Mezinárodních účetních standardů. Aby byl zachován přístup použitý ve IV. regulačním období (tj., že v regulační bázi aktiv je zohledněn majetek pořízený formou finančního leasingu), je důležité, aby v souvisejícím textu bodu 7.1.4. bylo uvedeno, že držitel licence je oprávněn nebo povinen nabýt vlastnické právo k poskytnutému majetku.

Návrh na úpravu textu:

Součástí hodnoty RAB může být i hodnota majetku používaného pro výkon licencované činnosti, který je poskytován do užívání za úplatu, kdy držitel licence je v průběhu užívání nebo po jeho ukončení oprávněn nebo povinen nabýt vlastnické právo k poskytnutému majetku. ~~po dobu jeho životnosti v souladu s Mezinárodními účetními standardy, podle přímo použitelného předpisu Evropské unie.~~

Připomínka ke kapitole 7.1.5.1. Zisk z nedokončených rozvojových investic

Relevantní text:

Do zisku mohou vstupovat jednotlivé nedokončené rozvojové investice, které nejsou pořízeny z dotace a které mají plánovanou dobu pořízení delší než 24 měsíců (doba realizace, bez zahrnutí přípravy) a hodnotu kumulované části jednotlivé nedokončené investice, očištěné o případnou aktivaci dílčích částí investice, přesahující v daném roce 0,5 mld. Kč.

Pokud bude skutečná doba pořízení investice kratší než 24 měsíců, budou držiteli licence sníženy upravené povolené výnosy o hodnoty zisku, které z této investice plynuly z důvodu jejího zařazení jako nedokončené investice, se zohledněním časové hodnoty peněz. Totéž platí i v případě, kdy kumulovaná část jednotlivé nedokončené investice se statutem nedokončená investice očištěná o případnou aktivaci dílčích částí investice bude nižší než 0,5 mld. Kč. Příslušné snížení upravených povolených výnosů je možné provést jednorázově v jednom regulovaném roce případně rozloženě ve více regulovaných letech.

Připomínka a zdůvodnění:

Souhlasíme se zachováním institutu nedokončených rozvojových investic, který pomáhá nejen zmírňovat investiční náročnost při realizaci velkých investičních celků, ale ve svém důsledku vede i ke stabilizaci a eliminaci meziročních skokových změn regulovaných cen.

Na základě praktických zkušeností s tímto prvkem regulace navrhujeme snížit minimální roční rozpracovanost na hodnotu 300 mil. Kč, která lépe odpovídá charakteru největších investičních akcí v prostředí elektroenergetiky. Tímto bude možné identifikovat nenulový počet nedokončených rozvojových investic, které nicméně nadále budou podléhat schválení ze strany ERÚ. V neposlední řadě je vhodné zmínit, že zavedení institutu nedokončené rozvojové investice pro IV. RO bylo oceněno i ze strany ratingových agentur a financujících bank jako prvek, který podporuje dlouhodobou stabilní regulaci v České republice a aktualizace prahových hodnot bude považována za potvrzení proaktivního přístupu regulátora.

Pro vyloučení jakýchkoliv nejasností je nutné v první větě vypustit větu „*které nejsou pořízeny z dotace*“, neboť takto navržený text eliminuje i veškeré investiční akce, u kterých mohla být získána dotace či jiná forma veřejné podpory například pouze na analýzy, studie proveditelnosti či projektové přípravy, které jsou svým rozsahem vůči celkovým nákladům projektu zanedbatelné a mohou být na základě evropských dotačních titulů poměrně rozšířené. Zároveň je vhodné zmínit, že některé dotace jsou přiznány a vyplaceny až na základě realizovaných stavebních činností, a tak až zpětně dojde k nesplnění kvalifikačního předpokladu. Vypuštěním zmíněného textu nedojde k praktickým změnám v regulačních principech, majetek pořízený z dotací nadále nebude generovat jakýkoliv zisk.

Návrh na úpravu textu:

Do zisku mohou vstupovat jednotlivé nedokončené rozvojové investice, ~~které nejsou pořízeny z dotace a~~ které mají plánovanou dobu pořízení delší než 24 měsíců (doba realizace, bez zahrnutí přípravy) a hodnotu kumulované části jednotlivé nedokončené investice, očištěné o případnou aktivaci dílčích částí investice, přesahující v daném roce 0,53 mld. Kč.

Pokud bude skutečná doba pořízení investice kratší než 24 měsíců, budou držitelé licence sníženy upravené povolené výnosy o hodnoty zisku, které z této investice plynuly z důvodu jejího zařazení jako nedokončené investice, se zohledněním časové hodnoty peněz. Totéž platí i v případě, kdy kumulovaná část jednotlivé nedokončené investice se statutem nedokončená investice očištěná o případnou aktivaci dílčích částí investice bude nižší než 0,53 mld. Kč. Příslušné snížení upravených povolených výnosů je možné provést jednorázově v jednom regulovaném roce případně rozložené ve více regulovaných letech.

Námi navrhované úpravy je nutné zohlednit také v kapitole 17.2. Zásad cenové regulace.

Připomínka ke kapitole 7.1.6 Faktor trhu

Relevantní text:

Faktor trhu je možné použít v případech, kdy budou držitelům licence vznikat jednorázové významné náklady, které nelze s péčí řádného hospodáře předpokládat a které nevstoupily do výpočtu povolených nákladů. Vznik těchto nákladů může souviset například se změnou legislativy české i EU, implementací evropských kodexů, vývoje situace na trhu, nákladů vzniklých při likvidaci živelních událostí.

U nákladů vzniklých při likvidaci živelních událostí, které nebyly kryty pojišťovnami, si ERÚ vyhrazuje právo posoudit oprávněnost těchto nákladů pro jejich zahrnutí do faktoru trhu. Tato problematika bude posuzována i z hlediska toho, zda náklady na pojištění majetku nepřesahují výši případného pojistného plnění jiných neočekávaných nákladů.

Faktor trhu bude kryt ekonomicky oprávněné náklady, které budou zahrnovány do povolených výnosů ex-post, tedy až po jejich skutečném vynaložení. O uznání nákladů mohou regulované společnosti požádat a Úřad posoudí tuto žádost z hlediska oprávněnosti jednotlivých požadavků. V případě odsouhlasení ERÚ budou takové náklady započteny do povolených výnosů a cen pro následující rok.

O náklady poskytnuté formou faktoru trhu bude upravována hodnota povolených nákladů tak, aby nedošlo k dvojímu zohledňování nákladů. Stanovení povolených nákladů jako klouzavý 3letý průměr snižuje pravděpodobnost krýt náklady faktorem trhu.

Připomínka a zdůvodnění:

Souhlasíme se zachováním faktoru trhu jako regulačního prvku zohledňujícího skutečnosti/náklady, které svým charakterem neodpovídají aplikaci klouzavých průměrů s profit/loss sharingem. Nicméně navrženou definici považujeme za výrazně limitující, kdy při jejím striktním výkladu mohou být do faktoru trhu zahrnuty pouze náklady charakteru například nenadálých živelních událostí. Všechny ostatní skutečnosti lze s určitou pravděpodobností buď předpokládat (např. změna legislativy v průběhu regulačního období), anebo nejsou svým charakterem jednoznačně jednorázové (implementační projekty atd.), i když je lze pro potřeby faktoru trhu jednoznačně vyčíslit. Pokud subjekt očekává výraznější

odchylku v nákladech s dopadem do účetnictví, pak na ni s péčí řádného hospodáře vytváří rezervu. Tyto rezervy však ERÚ nepovoluje zahrnout do povolených nákladů.

Zároveň požadujeme základní výčet aplikace faktoru trhu rozšířit o další skutečnosti, které svojí povahou jednoznačně odpovídají tomuto nástroji. Jedná se zejména o:

- finanční ztráty (popř. příjmy) regulovaného subjektu plynoucí z výběru a následného transferu finančních prostředků za související služby v elektroenergetice, resp. výběru a transferu POZE, OTE a SyS z důvodu nejasné, sporné nebo nekorektní legislativy,
- pokrytí nezaplacených pohledávek obchodníků při využití institutu dodavatele poslední instance,
- likvidace velkých celků majetku,
- transformace společnosti a další.

Pokud předmětem faktoru trhu mají být i škody nad rámec plnění z pojistných smluv a ERÚ chce tato pojištění analyzovat, je třeba tuto analýzu provést předem a nevystavovat společnosti nejistotám v průběhu regulačního období. Pro některé typy majetku je sjednání pojištění neefektivní.

S ohledem na praktické použití tohoto instrumentu a zejména zamezení budoucích meziročních skokových změn v rámci povolených výnosů navrhujeme použití faktoru trhu nejen ex-post (s využitím časové hodnoty peněz), ale také v rámci plánovaných hodnot, tj. ex-ante s následnou korekcí na skutečné hodnoty. Takováto praktická aplikace faktoru trhu na základě plánovaných hodnot může vycházet např. z návrhu faktoru trhu pro operátora trhu popsaného v kapitole 16.2.2.2. Zásad cenové regulace.

V neposlední řadě je nutné jednoznačně vydefinovat použití faktoru trhu na přechodu regulačních období a odlišných principů výpočtu povolených nákladů. S ohledem na skutečnost, kdy použití faktoru trhu v průběhu IV. RO pouze „dorovnávalo“ oprávněné náklady, nemělo by být stanovení povolených nákladů pro V. RO vycházející z oprávněných nákladů předchozích let nikterak zkresleno aplikací faktoru trhu během IV. RO. Náklady vzniklé v průběhu V. RO pokryté formou faktoru trhu již samozřejmě budou plně zohledněny při výpočtu.

Návrh na úpravu textu:

*Faktor trhu je možné použít v případech, kdy budou držitelům licence vznikat **jednorázové** významné náklady, které ~~nelze s péčí řádného hospodáře předpokládat a které svým charakterem neodpovídají aplikaci nevstoupily do~~ výpočtu povolených nákladů **prostřednictvím klouzavých průměru s profit/loss sharingem**. Vznik těchto nákladů může souviset například se změnou legislativy české i EU, implementací evropských kodexů, vývojem situace na trhu, **finanční ztrátou (popř. příjmem) regulovaného subjektu plynoucí z výběru a následného transferu finančních prostředků za související služby v elektroenergetice z důvodu nejasné, sporné nebo nekorektní legislativy, pokrytím nezaplacených pohledávek obchodníků při využití institutu dodavatele poslední instance, náklady vzniklémi při likvidaci živelních událostí, likvidací velkých celků majetku, transformací společností atd.***

*Faktor trhu bude krýt ekonomicky oprávněné náklady, které budou zahrnovány do povolených výnosů ex-post (**včetně využití časové hodnoty peněz**), tedy až po jejich skutečném vynaložení, popř. v odůvodněných případech také ex-ante s korekcí na skutečné hodnoty. O uznání nákladů mohou regulované společnosti požádat a Úřad posoudí tuto žádost z hlediska oprávněnosti jednotlivých požadavků. V případě odsouhlasení ERÚ budou takové náklady započteny do povolených výnosů a cen pro následující rok.*

O náklady vzniklé od 1. roku V. regulačního období poskytnuté formou faktoru trhu bude upravována hodnota povolených nákladů tak, aby nedošlo k dvojímu zohledňování nákladů. Stanovení povolených nákladů jako klouzavý 3letý průměr snižuje pravděpodobnost krýt náklady faktorem trhu.

Námi navrhované úpravy je nutné zohlednit také v kapitole 17.2. Zásad cenové regulace.

Připomínka ke kapitole 7.2.2. Faktor efektivity

Relevantní text:

Účelem faktoru efektivity je simulovat v regulovaném odvětví vliv tržních sil, protože reflektuje růst produktivity v celém odvětví. Pobídková regulace má přitom za cíl motivovat regulované společnosti k aktivnímu hledání úspor individuálních nákladů.

Pro V. regulační období ERÚ pokračuje v dříve nastavené metodice a faktor efektivity stanovuje ve výši 5 % na dobu 5 let, což představuje meziroční hodnotu faktoru efektivity ve výši 1,021 %. Faktor efektivity v V. regulačním období je aplikován i na výpočet základny povolených nákladů. Výpočetní vztah roční hodnoty faktoru efektivity (X) je následující:

$$X = 1 - {}^5\sqrt{0,95} = 1,021 \%$$

Připomínka a zdůvodnění:

Navrhovaný způsob aplikace i navrhovanou výši faktoru efektivity považujeme za naprosto neodůvodněné. Faktor efektivity vyjadřuje požadovanou úsporu z nákladů, kterou by měl daný regulovaný subjekt dosáhnout při výkonu svých činností v budoucnu. Jsme přesvědčeni, že profit-sharing při motivačním nastavení parametrů v sobě již obsahuje motivační prvek k optimalizaci nákladů a aplikace faktoru efektivity je nadbytečným restriktivním zásahem.

Dalším faktem je, že regulované subjekty jsou schopné ovlivnit pouze část nákladů. Mzdy jsou prakticky neovlivnitelné, což je dáno vývojem trhu práce, potřebou kvalifikovaných zaměstnanců a kolektivními smlouvami. Velká část zakázek je soutěžena v režimu zákona o zadávání veřejných zakázek (např. opravy a údržba), a výsledné ceny, resp. náklady není možné ovlivnit, obzvláště pokud je vysoutěžená cena platná pro více let. Aplikací faktoru efektivity i na neovlivnitelné náklady dojde k tomu, že regulované společnosti nebudou mít tyto náklady v plné výši pokryty. V souvislosti s tím je nutné také dodat, že v celé řadě evropských regulačních rámců je faktor efektivity aplikován pouze na ovlivnitelné náklady.

Faktor efektivity je aplikován v regulačním rámci prakticky od zrodu regulace (téměř 20 let) a jeho setrvání v regulaci nemůže být dlouhodobě udržitelné. Mnoho společností provedlo v minulosti výrazné organizační a procesní změny, čímž došlo k významnému snížení nákladů v čase a přeplnění cílů definovaných Úřadem pro oblast efektivity. Potenciál dalších úspor se tak výrazně snížil a aplikace faktoru efektivity společnosti zásadně poškozují.

Návrh ERÚ navíc počítá s aplikací faktoru efektivity v mnohem přísnější podobě oproti IV. regulačnímu období, což není obhajitelné s ohledem na dobu existence faktoru efektivity v regulačním rámci ČR a provedené úspory. Úřadem požadované snížení nákladů ve výši 5 % za období 2021 až 2025 je díky aplikaci faktoru efektivity při eskalaci nákladů na rok předcházející regulovanému roku ve skutečnosti vyšší, a to 6,29 %. Zahraniční regulátoři přitom jdou naopak cestou postupného snižování faktoru efektivity v čase, pokud společnosti plní cíle regulátora.

Další skutečností, kterou je nutné reflektovat, je fakt, že index cen podnikatelských služeb je odvozen z vývoje tržních cen jednotlivých služeb zahrnutých do tohoto indexu, tím pádem je již efektivita v cenách zohledněna. V případě aplikace faktoru efektivity by se jednalo o vícenásobné uplatnění.

Hodnota faktoru efektivity navíc není podložená ani zdůvodněná, je navrhována v roční výši 1,021 %, aniž by byla uvedena jakákoli její kalkulace.

Z výše uvedených důvodů požadujeme faktor efektivity při stanovování povolených nákladů neuplatňovat a regulované subjekty motivovat korektně nastaveným mechanismem profit/loss sharingu.

Na závěr uvádíme, že nastavení výše faktoru efektivity bylo ze strany zástupců ERÚ prezentováno na jednání Rady ERÚ a ČSRES dne 17. července 2019, na kterém zástupci ERÚ představovali „Rámcový návrh zásad cenové regulace na období 2021–2025“.

Návrh ERÚ pracoval se dvěma variantami uplatnění faktoru efektivity:

- 5 % za 5 let s vahou 0,5 (poloviční vůči IV. RO), tj. 0,511 %, aplikován i na výpočet výchozí hodnoty nákladů;
- faktor efektivity ve výši 0,2 % v případě splnění podmínky úspory skutečných nákladů o 15 % a více oproti povoleným nákladům za IV. RO (pouze roky 2016–2019).

Uvítali bychom zdůvodnění týkající se dlouhodobého přístupu ERÚ k aplikaci faktoru efektivity.

Návrh na úpravu textu:

Účelem faktoru efektivity je simulovat v regulovaném odvětví vliv tržních sil, protože reflektuje růst produktivity v celém odvětví. Pobídková regulace má přitom za cíl motivovat regulované společnosti k aktivnímu hledání úspor individuálních nákladů.

Pro V. regulační období ERÚ ~~pokračuje v dříve nastavené metodice a faktor efektivity stanovuje ve výši 5 % na dobu 5 let, což představuje meziroční hodnotu faktoru efektivity ve výši 1,021 %. Faktor efektivity v V. regulačním období je aplikován i na výpočet základny povolených nákladů. Výpočetní vztah roční hodnoty faktoru efektivity (X) je následující:~~

~~$X = 1 - \sqrt[5]{0,95} = 1,021 \%$~~ *působení faktoru efektivity nahradil moderním mechanismem profit/loss sharingu, který motivuje regulované společnosti k aktivnímu hledání úspor individuálních nákladů při zachování požadované kvality a rozsahu služeb.*

Námi navrhované úpravy je nutné zohlednit také v kapitole 17.2. Zásad cenové regulace.

Připomínka ke kapitole 7.2.4. Míra výnosnosti

Připomínka a zdůvodnění:

S ohledem na cíle ERÚ definované v Zásadách cenové regulace (kapitola 3.1., druhý odstavec, str. 7 a 8), kterými je mimo jiné podpora budoucích investic a zajištění zdrojů pro obnovu sítí a jejich trvale udržitelné fungování, navrhujeme aplikovat k WACC investiční bonus. V regulovaném prostředí představuje investiční atraktivnost regulovaná míra výnosnosti, která byla donedávna chápána pouze jako ukazatel určující přiměřený zisk, tzn., kolik si mohou provozovatelé soustav a investoři vydělat. V poslední době je však tato regulační komponenta také stále více vnímána a regulátory využívána jako nástroj motivující regulované subjekty k dosažení předem vytyčených cílů. Informace zjištěné z veřejně dostupných zdrojů (např. CEER Report on Investment Conditions in European Countries z 11. prosince 2017) jsou důkazem toho, že v evropských zemích je bonus k WACC nebo využití dvojího WACC často používaným nástrojem. Příkladem může být Itálie, Polsko, Francie, Portugalsko, Slovinsko, Velká Británie, Maďarsko, Německo, Řecko a další.

V odvětví elektroenergetiky ČR byly, jsou a budou nutné významné investice, proto musí být investiční prostředí v tomto sektoru pro investory atraktivní. Provozovatelé soustav musí reagovat na nové trendy v oblasti energetiky a telekomunikací. Významným aspektem tohoto vývoje jsou i změny v chování zákazníků jak z řad firem, tak z řad domácností, a jejich požadavky na dodržování kvality a spolehlivosti a poskytování nových služeb. Přichází elektromobilita, decentralizace, akumulace, řízení spotřeby a výroby, důraz na energetickou účinnost, tlak na fyzické zabezpečení našich objektů z pohledu kritické informační infrastruktury, a to vše doplněné rozvojem digitalizace a požadavky na kyberbezpečnost.

Při pohledu do budoucnosti je tedy na místě motivace a odměňování regulovaných subjektů za investice a úpravy sítě, které přispějí k naplnění výše uvedených trendů. Stejně tak je na místě motivace regulovaných subjektů k inovativním investicím a realizaci pilotních projektů, jejichž výsledkem je získání cenných zkušeností, které mohou vést k úsporám budoucích nákladů na celonárodní úrovni a ke změnám některých cílů.

Návrh na úpravu textu:

Navrhujeme doplnit kapitolu 7.2.4. o novou kapitolu umožňující zvýšení míry výnosnosti pro zajištění motivace k investicím. Uvítali bychom diskuzi nad níže uvedeným návrhem.

Zvýšení míry výnosnosti pro zajištění motivace k investicím

Míra výnosnosti (WACC) bude navýšena o bonus v maximální výši x procentních bodů, který bude regulovaným subjektům přiznán od prvního regulovaného roku V. regulačního období v případě splnění stanovených podmínek.

Pokud bude poměr plánovaných aktivovaných investic a plánovaných účetních odpisů vyšší nebo roven hodnotě 1,x, bude přiznán regulovanému subjektu bonus ve výši x procentních bodů. Pokud bude tento poměr nižší nebo roven hodnotě 1, nebude bonus přiznán. Pokud bude poměr v rozmezí mezi hodnotami 1 až 1,x, bude bonus stanoven lineárně.

Oprávněnost tohoto bonusu bude s dvouletým zpožděním ověřena a zkorigována v návaznosti na poměr skutečných aktivovaných investic a skutečných účetních odpisů včetně zohlednění časové hodnoty peněz.

Námi navrhované úpravy je nutné zohlednit také v kapitole 17.2. Zásad cenové regulace.

Připomínka ke kapitole 7.2.4.1. Míra výnosnosti – varianta A

Připomínka a zdůvodnění:

Jsme přesvědčeni, že metodika stanovení WACC dle varianty A nenaplňuje Úřadem deklarované základní principy regulace a poškozuje regulované subjekty. Metodika stanovení WACC dle varianty A je postavena na hodnotách za 12 měsíců (květen – duben). Takový přístup je naprosto v rozporu se zajištěním stability a dlouhodobé udržitelnosti regulačních principů a předvídatelnosti regulace pro jednotlivé subjekty na trhu s elektřinou a plynem, jak je uvedeno v Zásadách cenové regulace (kapitola 6.1.1., první a druhá odrážka, str. 21).

Hodnoty za takto krátké období se mohou používat pro ocenění podniků, nikoliv pro stanovení přiměřené regulované míry výnosnosti pro investičně náročné odvětví na následujících minimálně 5 let, během kterých může dojít k různým výkyvům na kapitálových a peněžních trzích. Navíc takto navržená metodika vůbec nerespektuje to, že regulované subjekty mají ve stávajícím RAB i majetek, který financovali investoři v minulosti na základě tehdejších podmínek a očekávání. Stejně tak není naplněna předvídatelnost, protože při přípravě Zásad cenové regulace na VI. RO se může stát, že hodnoty za 12 měsíců (květen – duben) budou dotčeny krátkodobým výkyvem finančních trhů a ERÚ opětovně přistoupí ke změně metodiky stanovení WACC.

Použitím metodiky dle varianty A, tak jak je navržena, také dochází k významnému poklesu regulované míry výnosnosti, a to z nominální hodnoty před zdaněním 7,951 % (použita pro IV. RO) na hodnotu 5,965 % (návrh ERÚ dle varianty A pro V. RO), což představuje pokles mezi regulačními periodami o téměř 25 %. Další skutečností je, že hodnota 5,965 % se nachází rapidně pod dlouhodobým průměrem regulovaných měr výnosnosti použitých ve II., III. a IV. regulačním období. Hodnota této průměrné regulované míry je 7,487 %. Z toho jednoznačně vyplývá, že aplikací varianty A dojde ke znehodnocení investic realizovaných v minulosti. Zároveň je aplikací této hodnoty prakticky nemožné, aby ERÚ připravil motivační

investiční prostředí, jak deklaruje v návrhu Zásad cenové regulace (kapitola 6.1.1., poslední odrážka, str. 21) a dojde tak k ohrožení plnění národních cílů v oblasti elektroenergetiky.

Navíc k výše uvedenému, tato metodika vykazuje zásadní nedostatky, nekonzistentnosti a nelogičnosti, které jsou uvedeny v dílčích připomínkách níže.

Na závěr je potřeba dodat, že v rámci jednání mezi ERÚ a regulovanými subjekty k nastavení pravidel V. RO byl ze strany ERÚ představen pouze výpočet WACC vycházející z metodiky IV. RO (varianta B) a tento přístup byl potvrzen i ze strany konzultanta ERÚ. Důkazem toho je prezentace ERÚ z jednání Rady ERÚ a ČSRES, které se konalo dne 17. července 2019 a dále zápis z pracovního jednání mezi ERÚ a regulovanými subjekty z 25. července 2019. Uvítali bychom zdůvodnění týkající se zařazení varianty A, která nebyla nikdy představena a odborně diskutována.

Návrh na úpravu textu:

S ohledem na výše uvedené a s ohledem na dílčí připomínky k variantě A uvedené níže v textu požadujeme vypuštění varianty A z textu Zásad cenové regulace.

Připomínka ke kapitole 7.2.4.2. Míra výnosnosti – varianta B

Připomínka a zdůvodnění:

Jsme názoru, že metodika použitá pro stanovení WACC pro IV. regulační období je ve svém základu správná a použitelná i pro V. RO, avšak je potřeba upravit nastavení některých dílčích parametrů.

Základní charakteristikou metodiky IV. regulačního období, resp. varianty B je, že pracuje s hodnotami vstupních parametrů za posledních 10 let a umožňuje tak pokrýt různé vývojové cykly kapitálových a peněžních trhů. De facto tak metodika ve svém důsledku eliminuje extrémní dopady finančních trhů, které mohou během následujícího regulačního období v trvání min. 5 let nastat, a přispívá tak i k naplnění jednoho ze základních principů ERÚ uvedeného v Zásadách cenové regulace, kterým je dlouhodobě stabilní prostředí v odvětví elektroenergetiky a plynárenství (kapitola 3., první odstavec, str. 7). Časový snímek hodnot za min. 10 let také mnohem více odpovídá charakteru regulovaného odvětví:

- investičně velmi náročné odvětví (investice v řádech mld. Kč/rok);
- odvětví pracující s majetkem s dlouhodobou životností a velmi dlouhou dobou návratnosti (v průměru více jak 30 let);
- pro odvětví je také charakteristická velmi nízká likvidita aktiv.

Je potřeba uvést, že i použitím metodiky dle varianty B dochází k významnému poklesu regulované míry výnosnosti, a to z nominální hodnoty před zdaněním 7,951 % (použita pro IV. RO) na hodnotu 6,540 % (návrh ERÚ dle varianty B pro V. RO), což představuje pokles mezi regulačními obdobími o téměř 18 %. Další skutečností je, že hodnota 6,540 % se také nachází pod dlouhodobým průměrem regulovaných měr použitých ve II., III. a IV. regulačním období.

Návrh na úpravu textu:

S ohledem na výše uvedené požadujeme vypustit variantu A z návrhu Zásad cenové regulace a preferujeme využít pro stanovení WACC na V. regulační období variantu B. K variantě B máme dílčí připomínku, která je uvedena níže v textu.

Doplnění nové kapitoly 7.2.5. Výnosy z doplňkových služeb

Připomínka a zdůvodnění:

Provozovatelé při výkonu licencované činnosti vykonávají aktivity dané zákonem, které jsou nezbytné pro bezpečný a spolehlivý provoz přenosové a distribuční soustavy. Nad rámec těchto činností jsou poptávány/vyžadovány od regulovaných subjektů i další služby, pomocí nichž mohou provozovatelé soustav optimalizovat svoje činnosti (využití synergií), zlepšovat využití zdrojů (lidských zdrojů a majetku). Typicky se může jednat o úkony vykonávané zaměstnanci regulovaného subjektu nad rámec zákonných povinností (např. provozování, údržba a opravy energetických zařízení cizích vlastníků, odstranění poruch na odběrném zařízení zákazníka, ověření elektroměrů, diagnostika zařízení, zkoušky (OOPP), revize a další), služby ve prospěch zákazníka nebo obchodníka zlepšující podmínky zákazníků (např. faktura na požádání, prodej/dodávka materiálu a zboží (např. jistič) atd.), doplňkový pronájem (např. plošiny, náhradního zdroje, mobilního transformátoru) a v neposlední řadě i nové činnosti provozovatele přenosové nebo distribuční soustavy vyplývající ze Zimního balíčku (např. podpora aktivního zákazníka, energetických komunit, práce s daty a jiné).

Vzhledem k tomu, že veškeré výnosy z neregulovaných služeb jsou nyní odečítány z povolených nákladů, postrádá aktuální regulační rámec motivaci takovéto služby nabízet a poskytovat, regulované subjekty tak automaticky přijdou o veškeré výnosy včetně zisku. Naopak při správně nastaveném motivačním rámci v regulaci (sdílení výnosů mezi regulované subjekty a zákazníky) může dojít k rozvoji těchto služeb, neboť regulované subjekty získají za realizaci neregulovaných služeb dodatečný benefit, ale současně dojde i ke snížení ceny za přenos a distribuci elektřiny pro odběratele.

Návrh na úpravu textu:

Navrhujeme doplnit novou kapitolu 7.2.5. popisující přístup k doplňkovým službám. Uvítali bychom diskuzi nad níže uvedeným návrhem.

7.2.5. Výnosy z doplňkových služeb

V případě vzniku výnosů z doplňkových služeb poskytovaných regulovaným subjektem nad rámec výkonu licencované činnosti, budou tyto výnosy rozděleny v poměru 50 : 50 mezi držitele licence a zákazníky. Polovina těchto výnosů bude vstupovat do upravených povolených výnosů regulovaného subjektu prostřednictvím korekčního faktoru bez zohlednění časové hodnoty peněz.

Námi navrhované úpravy je nutné zohlednit také v kapitole 17.2. Zásad cenové regulace.

I. Připomínka ke kapitole 9.1.1. Cena za rezervovanou kapacitu

Relevantní text:

Při regulaci ceny za rezervovanou kapacitu distribuční soustavy postupuje Energetický regulační úřad podle bodu 17.2.3. Zásad cenové regulace. Základní postup výpočtu jednotkové ceny za rezervovanou kapacitu, kdy jsou upravené povolené výnosy za distribuci elektřiny vydělené celkovou průměrnou rezervovanou kapacitou připojených účastníků trhu s elektřinou včetně rezervované kapacity transformace, zůstává pro V. regulační období zachován.

Připomínka a zdůvodnění:

Požadujeme doplnit do prvního odstavce kapitoly 9.1.1. text, ze kterého bude zřejmé, že rezervovanou kapacitu je možné již v průběhu V. regulačního období nahradit naměřeným maximem anebo rezervovaným příkonem v důsledku změny tarifní struktury.

Návrh na úpravu textu:

*Při regulaci ceny za rezervovanou kapacitu distribuční soustavy postupuje Energetický regulační úřad podle bodu 17.2.3. Zásad cenové regulace. Základní postup výpočtu jednotkové ceny za rezervovanou kapacitu, kdy jsou upravené povolené výnosy za distribuci elektřiny vydělené celkovou průměrnou rezervovanou kapacitou připojených účastníků trhu s elektřinou včetně rezervované kapacity transformace, zůstává pro V. regulační období zachován. **V případě změny tarifní struktury může být celková průměrná rezervovaná kapacita připojených účastníků trhu s elektřinou nahrazena v průběhu V. regulačního období celkovým průměrným rezervovaným příkonem, celkovým průměrným maximálním měsíčním naměřeným výkonem připojených účastníků trhu s elektřinou, nebo jejich kombinací.***

II. Připomínka ke kapitole 9.1.1. Cena za rezervovanou kapacitu

Relevantní text:

Oproti IV. regulačnímu období jsou korekce na skutečné hodnoty překročení rezervované kapacity, rezervovaného příkonu a výkonu nově zařazeny do korekčního faktoru za činnost distribuce elektřiny, kam jsou zařazeny i výnosy za rezervovanou kapacitu od výrobce první kategorie při dlouhodobé odstávce výroby elektřiny a případné další výnosy a náklady vycházejících z cen stanovených v rámci cenového rozhodnutí Energetického regulačního úřadu, kterým se stanovují ceny za související službu v elektroenergetice, pokud nejsou uznány v bázi nákladů nebo v rámci jiných korekčních faktorů. Skutečné hodnoty salda výnosů a nákladů na rezervovanou kapacitu na přetoky mezi sítěmi jednotlivých provozovatelů distribučních soustav na hladinách VVN a VN budou také součástí korekčního faktoru. Korekce na skutečné hodnoty nákladů na nefrekvenční podpůrné služby včetně případných dalších výnosů vyplývajících z jiného právního předpisu³⁾ vztahujících se k managementu jaloviny a včetně výnosů z ceny za nedodržení účinníku a ceny za nevyžádanou dodávku jalové energie, případně jejich alternativy při změně zpoplatnění jalové energie v průběhu V. regulačního období bude probíhat v rámci korekčního faktoru nefrekvenčních podpůrných služeb. Korekci budou podléhat i příjmy z připojení nebo z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu.

Připomínka a zdůvodnění:

V textu druhého odstavce kapitoly 9.1.1. je uvedeno, že korigování ostatních výnosů a nákladů provozovatele distribuční soustavy bude nově zařazeno do korekčního faktoru za činnost distribuce elektřiny. To však neodpovídá postupu stanovení cen zajištění distribuce elektřiny, který je uveden v kapitole 17.2.3., a postupu stanovení korekčních faktorů v případě distribuce elektřiny, který je uveden v kapitole 17.2.6. v písm. C) body (5), (6) a (7).

Text druhého odstavce kapitoly 9.1.1. je také nejednoznačný a není z něho úplně zřejmé, jak bude ERÚ přistupovat k jednotlivým položkám ostatních výnosů. Proto požadujeme v textu kapitoly 9.1.1. Zásad cenové regulace jednoznačně rozdělit ostatní výnosy do příslušných kategorií – korigování 100 % skutečné hodnoty výnosů a částečné korigování skutečné hodnoty výnosů.

V textu kapitoly 9.1.1. nejsou také vůbec zmíněny výnosy z titulu náhrady škody v případě neoprávněných odběrů. Úprava těchto výnosů je zmíněna až v kapitole 17.2.6. v písm. C) v bodu (6), kde je uvedeno, že ERÚ bude zpětně odečítat z povolených výnosů 80 % výnosů z titulu náhrady škody v případě neoprávněných odběrů na jednotlivých napěťových hladinách. Stouto úpravou, resp. stímto zpřísněním podmínek oproti podmínkám nastaveným pro IV. regulační období, zásadně nesouhlasíme. Důvodem je, že je nutné zachovat dostatečnou motivaci provozovatelů distribučních soustav k monitoringu a odhalování neoprávněných odběrů, které mají významný dopad na skutečné hodnoty ztrát i cenu za zajištění distribuce elektřiny. Z tohoto důvodu navrhuje odečítat tyto výnosy z povolených výnosů pouze ve výši 50 %.

Dále je v kapitole 9.1.1. uvedeno, že korekci budou podléhat i příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu. Přístup je specifikován až v kapitole 17.2.6. v písm. C) v bodu (6), kde je stanoveno, že z povolených výnosů bude odečítáno 80 % z hodnoty kladného rozdílu mezi tržbami z prodaného dlouhodobého majetku a materiálu a zůstatkovou cenou prodaného dlouhodobého majetku a materiálu. Stímto postupem nesouhlasíme, protože se jedná o nevyvážený přístup. Riziko ztráty při prodeji majetku nese provozovatel soustavy a případná ztráta není v regulaci pokryta, naopak v případě dosažení zisku je regulovanému subjektu odejmuto 80 % zisku a zbylých 20 % slouží de facto k pokrytí daně. V neposlední řadě lze vznést argument, že se zákazníci na generování výše uvedené kladné hodnoty nijak finančně nepodíleli. Výsledkem takto nastaveného přístupu může být, že regulované subjekty raději nebudou majetek prodávat a formálně ho ponechají v majetku (v RABu) společnosti.

Dále požadujeme upravit text týkající se nákladů na nefrekvenční podpůrné služby tak, aby bylo možné náklady na nefrekvenční podpůrné služby zohlednit v cenách jak ex-ante (plán s následnou korekcí na skutečnost), tak ex-post. Za účelem výpočtu ceny za rezervovanou kapacitu (případně jiných cen při změně tarifní struktury) požadujeme doplnit položku plánovaná hodnota nákladů na nefrekvenční podpůrné služby. Tím bude také zajištěna provázanost s návrhem vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 262/2015 Sb., o regulačním výkaznictví, konkrétně s výkazem 12-HV-N. Plánované hodnoty nákladů na nefrekvenční podpůrné služby budou aktivovány v případě, že překročí limitní hodnotu stanovenou Energetickým regulačním úřadem. Náklady na podpůrné služby jsou regulovaným subjektem

placeny předem a nemohou se promítnout do cen s dvouletým zpožděním, zvláště pokud překročí významnou hranici. Ex-ante přístup může zároveň v případě významné změny nákladů přispět ke zmírnění meziroční volatility cen distribuce.

Ve druhém odstavci kapitoly 9.1.1. jsou také zmíněny příjmy z připojení. Měrný podíl žadatele o připojení na oprávněných nákladech spojených s připojením a zajištěním požadovaného příkonu a výkonu byl stanoven v roce 2006 vyhláškou č. 51/2006 Sb., o připojení k elektrizační soustavě, od té doby nebyla hodnota nastavených podílů za připojení příkonu/výkonu změněna. Domníváme se, že je již nutné zanalyzovat, zda jsou naplňovány předpoklady, za kterých byly tyto částky stanoveny, a zda dostatečně plní svou roli v systému celkových plateb.

Na závěr upozorňujeme, že změna přístupu ke stanovení korekčního faktoru za činnost distribuce elektřiny bude vyžadovat i významné úpravy regulačních výkazů, resp. vyhlášky o výkaznictví a souvisejícího výkladového stanoviska ERÚ k regulačním výkazům.

Návrh na úpravu textu:

Navrhujeme zohlednění výše uvedených úprav v textu kapitoly 9.1.1. a v textu kapitoly 17.2.6. v písm. C) v bodech (5), (6) a (7).

Připomínka ke kapitole 9.1.1.2 Prvky v rámci motivační regulace kvality

Relevantní text:

V případě kategorie plánovaných přerušení distribuce elektřiny budou vyjímány plánované přerušení kategorie 213 z faktoru kvality – zařazení přerušení do této kategorie bude podléhat souhlasu ERÚ a bude omezeno na snížení penalizace, nikoliv na získání nebo zvýšení bonusu a to podle následujícího schématu.

Připomínka a zdůvodnění:

Z textu Zásad cenové regulace není zcela zřejmé, jak bude ERÚ zohledňovat kategorii 213 při stanovování faktoru kvality.

Návrh na úpravu textu:

Z důvodu transparentnosti a předvídatelnosti požadujeme do Zásad cenové regulace doplnit konkrétní mechanismus odpočtu kategorie 213 z faktoru kvality včetně jeho popisu.

Připomínka ke kapitole 9.1.2. Cena za použití sítě distribuční soustavy

Připomínka a zdůvodnění:

Z textu, který se týká návrhu výše povolených ztrát včetně navazujícího korekčního faktoru za použití sítě a s tím souvisejícího korekčního faktoru za distribuci nejsme schopni analyzovat konkrétní výpočet a prostředky (data, jejich sběr a použití) potřebné k tomuto konkrétnímu

výpočtu, stejně tak jako dopad na regulovaný subjekt. Stejně tak nám není zcela jasný cíl, který tímto návrhem ERÚ sleduje.

Návrh na úpravu textu:

Důkladné objasnění záměrů ERÚ a možných postupů v této oblasti, k čemuž je nutná diskuze s regulovanými subjekty a následné doladění textu.

Připomínka ke kapitole 17.1.2. Míra výnosnosti – vážené průměrné náklady na kapitál – varianta A

Připomínka a zdůvodnění:

Základní připomínka, zdůvodnění a návrh na úpravu textu Zásad cenové regulace jsou uvedeny výše u bodu 7.2.4.1.

Díličí připomínky, zdůvodnění a návrhy na úpravu textu jsou uvedeny níže u jednotlivých komponent WACC.

Připomínka ke kapitole 17.1.2.3. Nezádlužená beta srovnatelných společností (Bunlevered)

Relevantní text:

Na základě srovnatelných společností byl stanoven ukazatel nezádlužená beta odpovídající citlivosti pohybu „nezadluženého“ energetického sektoru vzhledem k pohybu kapitálového trhu, na kterém vybrané společnosti podnikají.

Koeficient beta vyjadřuje rizikovost investic do určitého segmentu trhu (např. distribuce, přepravy a přenosu) v poměru k rizikovosti investic do trhu jako celku.

Hodnota nezádlužené bety byla stanovena jako aritmetický průměr hodnot unlevered beta pro odvětví „Utility (General)“ v podskupině „Europe“ za roky 2017 - 2019 uvedených ve veřejně dostupné databázi „Damodaran Online“ tak, aby zahrnovala veřejně obchodované společnosti z energetického sektoru a dalších síťových provozovatelů v Evropě. ERÚ pro V. regulační období stanovil koeficient beta pro všechny regulované činnosti ve výši 0,510.

Připomínka a zdůvodnění:

Jsme přesvědčeni, že použité hodnoty pro stanovení nezádluženého koeficientu beta nejsou správné. Tyto hodnoty byly převzaty z příslušných tabulek z databáze prof. Damodarana za vybrané roky, konkrétně byly použity hodnoty ze sloupce F „Unlevered beta“. Korektní je však použít hodnoty ze sloupce H „Unlevered beta corrected for cash“. Důvodem je, že hodnoty koeficientu beta ve sloupci F jsou podhodnocené, protože při přepočtu z koeficientu beta zadluženého na koeficient beta nezádlužený byly použity hodnoty celkového dluhu, tzn. dlouhodobého i krátkodobého. Použití celkového dluhu bez jakékoliv korekce není však správné a v praxi se celkový dluh standardně očišťuje o cash/hotovost. Důvodem je, že cash mohou společnosti použít pro snížení celkového dluhu a samotná rizikovost společnosti vyplývající z jejího zadlužení (finanční riziko) je nižší. Tím musí zákonitě

dojít ke zvýšení tzv. systémového rizika (provozní riziko), které představuje právě nezadlužený koeficient beta uvedený ve sloupci H. Tuto úpravu komentuje a vysvětluje sám prof. Damodaran na svých webových stránkách.

V případě varianty A by tedy měly být použity tyto nezadlužené koeficienty beta, které byly získány ze souboru „betaEurope“ z 5. ledna 2019 (konkrétně oblast „Western Europe“, sektor „Utility (General)“:

Zveřejněné koeficienty beta nezadlužené:			
2017	2018	2019	Průměr
0,54	0,64	0,46	0,55

Z tabulky je zřejmé, že z důvodu kolísavosti hodnot v čase nelze použít hodnoty za jeden rok. Použití hodnot za jeden rok je principiálně nesprávné, protože může dojít k významnému zkreslení regulované míry výnosnosti, která je stanovována na následujících min. 5 let.

Návrh na úpravu textu:

Požadujeme vypustit variantu A z návrhu Zásad cenové regulace.

Připomínka ke kapitole 17.1.2.5 Poměr cizího a vlastního kapitálu (D/E)

Relevantní text:

ERÚ stanovil poměr cizího a vlastního kapitálu pro V. regulační období pro činnosti přenos elektřiny, distribuce elektřiny, přeprava plynu a distribuce plynu na 40 % ve prospěch cizího kapitálu.

Připomínka a zdůvodnění:

V příslušných kapitolách týkajících se popisu způsobu stanovení WACC dle varianty A není nikde zdůvodněno nastavení vlastního a cizího kapitálu v poměru 60 : 40. Není zřejmé, na základě jakých zdrojů a úvah ERÚ takový poměr vlastního a cizího kapitálu stanovil a jaký je jeho záměr.

Návrh na úpravu textu:

Požadujeme vypustit variantu A z návrhu Zásad cenové regulace.

17.1.2.6. Tržní riziková přírážka (Market risk premium) – MRP

Relevantní text:

ERÚ se shodně jako v III. regulačním období rozhodl při stanovení tržní rizikové přírážky řídit historickými daty podle databáze „Damodaran Online“, která při výpočtu tohoto parametru zohledňuje jak historické řady, tak i očekávaná rizika investorů do budoucna a stanovil MRP kombinací zmíněných dvou pohledů na hodnotu 5 %. Úřad s ohledem na stanovisko prof. Damodarana a velmi nejistou predikovatelnost vývoje tohoto ukazatele se pro V. regulační období rozhodl respektovat základní hodnotu MRP ve výši 5 % jako fixní.

Hodnota MRP pro V. regulační období je pak stanovena jako součet základní hodnoty parametru MRP (5 %) a rizikové přírážky České republiky dle zveřejněných údajů hodnoty bazických bodů základního spreadu databáze „Damodaran Online“ a ve vazbě na aktuální rating České republiky (0,79 %).

Připomínka a zdůvodnění:

V pasáži k tržní rizikové přírážce je uvedeno, že se ERÚ rozhodl při stanovení tržní rizikové přírážky řídit historickými daty podle databáze „Damodaran Online“. Na základě toho ERÚ stanovil MRP ve výši 5 %.

Dohledali jsme v databázi prof. Damodarana aktuální hodnotu market risk premium pro vyspělý kapitálový trh (dle prof. Damodarana se jedná o trh US), která je 5,96 %. Tato hodnota byla zveřejněna v databázi prof. Damodarana v lednu 2019 a de facto představuje hodnotu market risk premium pro US za rok 2018. Není nám tedy zřejmé, na základě jakých dat a zdrojů ERÚ stanovil hodnotu market risk premium ve výši 5 %.

V souvislosti s tím upozorňujeme, že market risk premium není možné stanovit na hodnotě 5 %, která byla použita pro III. regulační období. Došlo by tím k ignorování vzájemné věcné provázanosti parametrů bezriziková míra výnosnosti a market risk premium. Parametr market risk premium je potřeba aktualizovat zejména s ohledem na výrazný pokles výnosnosti státních dluhopisů za posledních 10 let. Vzájemnou závislost těchto dvou komponent je možné doložit celou řadou teoretických i praktických podkladů a ve výsledku i přístupy zahraničních regulátorů. V první řadě je třeba vycházet z tzv. konstrukční závislosti bezrizikové míry výnosnosti a market risk premium (ilustrováno níže):

$$\text{Náklady na vlastní kapitál} = \overbrace{\text{výnos z dluhopisů}}^{\text{risk-free rate}} + \beta \times \overbrace{(\text{výnos z akcií} - \text{výnos z dluhopisů})}^{\text{market risk premium}}$$

Výše popsaná závislost mezi bezrizikovou mírou výnosnosti a market risk premium je zřejmá i z reportů světoznámých bank a poradenských společností. Koneckonců mnohem vyšší hodnoty market risk premium než 5 % jsou doložitelné z celé řady zdrojů (zpráva Deutsche Bundesbank, studie KPMG, studie E&Y, report ValueTrust, Duff & Phelps, atd.) i přímo z tržních dat (výpočet přes evropské burzovní indexy).

Další skutečností je, že pokud porovnáme hodnotu nákladů na vlastní kapitál ($r_f + \text{MRP}$, bez aplikace koeficientu beta) stanovenou pro ČR na základě návrhu ERÚ a stanovenou pro US na základě dat z databáze prof. Damodarana, dospějeme k další nelogičnosti návrhu ERÚ. Hodnota pro ČR vychází dle metodiky ERÚ 7,78 %, hodnota pro US vychází dle dat z databáze prof. Damodarana ve výši 8,64 %, což je téměř o 1 % více. Návrh ERÚ se dá interpretovat tak, že český kapitálový trh je vyspělejší a více likvidní než americký. Tento závěr je naprosto špatný a není možné ho akceptovat.

Dále není z návrhu ERÚ vůbec zřejmé, jak ERÚ pracuje ve variantě A se zohledněním rozdílné volatility výnosů akciového a dluhopisového trhu. Prof. Damodaran odvozuje hodnoty country

risk premium na základě ratingu společností, následně tyto základní rizikové přírážky země násobí příslušným koeficientem zohledňujícím rozdílnou volatilitu, pro hodnoty publikované v roce 2019 navrhl prof. Damodaran koeficient 1,23. Tzn., že v případě ČR je celková country risk premium ve výši 0,97 % (ERÚ použitá country risk premium ve výši 0,79 % vynásobená koeficientem 1,23).

Návrh na úpravu textu:

Požadujeme vypustit variantu A z návrhu Zásad cenové regulace.

Připomínka ke kapitole 17.1.2.7. Náklady cizího kapitálu (Cost of debt) – kd

Relevantní text:

Za účelem stanovení nákladů cizího kapitálu byl zvolen dvanáctiměsíční průměr aktuálních úrokových sazeb nově poskytnutých úvěrů nefinančním podnikům (S.11) nad objem 30 mil. CZK s fixací sazby nad 1 rok včetně za období květen 2018 až duben 2019 z veřejně dostupné databáze ARAD ČNB. V níže uvedené tabulce je vyčíslen průměr za období 31. květen 2018 – 30. duben 2019.

Připomínka a zdůvodnění:

Ve veřejně dostupné databázi ARAD ČNB se nám nepodařilo nalézt výše uvedenou časovou řadu. Nejblíže tomu je časová řada Nefinanční podniky (S.11) – úvěry s obj. nad 30 mil. CZK – celkem, u které vychází průměrná úroková sazba za květen 2018 až duben 2019 ve výši 2,82 %. Tady je však potřeba důrazně upozornit, že podstatnou část této kategorie tvoří úvěry s plovoucí sazbou a fixní sazbou do 1 roku včetně. Za období květen 2018 až duben 2019 představuje podíl těchto úvěrů téměř 87 %. Úvěry s delší dobou fixace úrokové sazby představují pouhých 13 %, v absolutní hodnotě je to objem sjednaných úvěrů v průměrné výši 4,3 mld. Kč/měsíc. Na základě těchto zjištění není možné z této časové řady vycházet.

Důvody:

- Celkové úrokové sazby v této časové řadě jsou významně zkresleny úvěry s plovoucími úrokovými sazbami a s fixními sazbami do 1 roku (představují 83 %). Plovoucí úrokové sazby a sazby s fixací do 1 roku jsou výrazně nižší oproti fixním sazbám nad 1 rok. Úvěry s plovoucími úrokovými sazbami a se sazbami s fixací do 1 roku budou spíše provozního charakteru, nikoliv investičního. Regulované subjekty sjednávají úvěry s dlouhou dobou splatnosti i delší dobou fixace úrokové sazby než 1 rok.
- Objem úvěrů s fixními sazbami nad 1 rok je velmi malý, de facto nelikvidní.

Návrh na úpravu textu:

Požadujeme vypustit variantu A z návrhu Zásad cenové regulace.

Připomínka ke kapitole 17.1.3. Míra výnosnosti – vážené průměrné náklady na kapitál – varianta B

Připomínka a zdůvodnění:

Základní připomínka, zdůvodnění a návrh na úpravu textu Zásad cenové regulace jsou uvedeny výše u bodu 7.2.4.2.

Dílčí připomínka, zdůvodnění a návrh na úpravu textu jsou uvedeny níže u jednotlivých komponent WACC.

Připomínka ke kapitole 17.1.3.6 Náklady cizího kapitálu (Cost of debt) – k_d

Relevantní text:

Za účelem stanovení nákladů dluhového financování byla použita forma výpočtu dle následujícího vzorce:

$$k_d = R_f + \text{credit risk margin (CRM)},$$

k_d	<i>Cost of debt (náklady dluhového financování),</i>
R_f	<i>bezriziková úroková míra,</i>
CRM	<i>riziková prémie sektoru.</i>

Připomínka a zdůvodnění:

Za možné problematické místo varianty B považujeme způsob stanovení nákladů na cizí kapitál. Ve variantě B je navrženo převzít a lehce modifikovat metodiku IV. regulačního období, ve které je základem použití risk-free rate (r_f) ČR a tzv. dluhové prémie (D_p). Možný problém vidíme u parametru D_p , který se odvozuje na základě časových řad tří nástrojů, konkrétně EUR Europe Industrial BBB 10Y, FTSE Euro Corporate Bonds BBB a 10Y Euro Sovereign. Stávající konstrukci pro odvození parametru D_p považujeme za složitou a náročnou na množství použitých dat (celkem jsou potřebné 3 zdroje – ČNB ARAD, Bloomberg a databáze ECB).

Jako jednoduché řešení se nabízí využití databáze časových řad ARAD, konkrétně „*Databáze časových řad ARAD >> Statistická data >> Měnová a finanční statistika >> Měnová statistika >> B. Úrokové sazby MFI včetně objemů >> Stavy obchodů >> Úrokové sazby (harmonizované)*“, kategorie „*Nefinanční podniky (S.11) - splatnost nad 5 let*“. Je vhodné vycházet z časových řad „*Stavy obchodů*“, kde jsou zahrnuty jak úvěry realizované v daleké, tak v blízké minulosti a objem úvěrů v této kategorii je v řádech stovek mld. Kč, tzn., že se jedná o kategorii s odpovídající likviditou. Tento způsob stanovení nákladů na cizí kapitál a výsledná hodnota (medián z hodnot za březen 2009 až únor 2019) odpovídají reálným schopnostem regulovaných subjektů v oblasti financování.

Návrh na úpravu textu:

Za účelem stanovení nákladů dluhového financování byla ~~použita forma výpočtu dle následujícího vzorce:~~

$$k_d = R_f + \text{credit risk margin (CRM)},$$

k_d ————— *Cost of debt (náklady dluhového financování),*

R_f ————— *bezriziková úroková míra,*

CRM ————— *riziková premie sektoru.*

využita „Databáze časových řad ARAD >> Statistická data >> Měnová a finanční statistika >> Měnová statistika >> B. Úrokové sazby MFI včetně objemů >> Stavby obchodů >> Úrokové sazby (harmonizované)“, kategorie „Nefinanční podniky (S.11) - splatnost nad 5 let“. Pro stanovení nákladů na cizí kapitál bylo zvoleno období 10 let, kdy z měsíčních sazeb za období březen 2009 až únor 2019 byl stanoven medián.

Připomínka ke kapitole 17.1.3.9. Parametry pro stanovení hodnoty WACC na V. regulační období

Relevantní text:

Parametry vzorce		
	Elektroenergetika distribuce a přenos	Plynárenství distribuce a přeprava
Bezriziková míra výnosu (R_f)	2,04%	2,04%
Koeficient beta nevážený ($\beta_{unlevered}$)	0,51	0,49
Koeficient beta vážený ($\beta_{levered}$)	0,90	0,87
Tržní riziková přírážka (MRP)	6,54%	6,54%
Objem cizího kapitálu (D)	48,92%	48,89%
Objem vlastního kapitálu (E)	51,08%	51,11%
Credit risk margin (CRM)	1,09%	1,09%
Daňová sazba (T)	19,00%	19,00%
Náklady cizího kapitálu po zdanění (R_D)	2,54%	2,54%
Náklady vlastního kapitálu (R_E)	7,94%	7,76%
WACC - nominální hodnota (po zdanění)	5,30%	5,21%
WACC - nominální hodnota upravená o vliv daně (před zdaněním)	6,54%	6,43%

tabulka č. 22 Parametry pro stanovení hodnoty WACC - varianta B

Připomínka a zdůvodnění:

Jedná se o úpravy navazující na výše uvedenou připomínku.

Návrh na úpravu textu:

Parametry vzorce		
	Elektroenergetika distribuce a přenos	Plynárenství distribuce a přeprava
Bezriziková míra výnosu (R_f)	2,04 %	2,04 %
Koeficient beta nevážený ($\beta_{unlevered}$)	0,51	0,49
Koeficient beta vážený ($\beta_{levered}$)	0,90	0,87
Tržní riziková přírážka (MRP)	6,54 %	6,54 %
Objem cizího kapitálu (D)	48,92 %	48,89 %
Objem vlastního kapitálu (E)	51,08 %	51,11 %
Credit risk margin (CRM)	1,09 %	1,09 %
Daňová sazba (T)	19,00 %	19,00 %
Náklady cizího kapitálu po zdanění (R_D)	2,54 % 2,73 %	2,54 % 2,73 %
Náklady vlastního kapitálu (R_E)	7,94 %	7,76 %
WACC - nominální hodnota (po zdanění)	5,30 % 5,39 %	5,21 % 5,30 %
WACC - nominální hodnota upravená o vliv daně (před zdaněním)	6,54 % 6,66 %	6,43 % 6,55 %

tabulka č. 22 Parametry pro stanovení hodnoty WACC—**varianta B**